

Meie kõikide huvides on, et mida varem nii täiskasvanud kui lapsed aru saavad, et mõista elatustaseme tõus, et tähenda ainult rohkem söömist ja joomist, moodsamad rõivaid ja kallimaid mänguriistu, rohkem raamatuid riistele ja pilte seintele, isiklikku autot ja suviat, vaid kõigepealt teadlikkuse ja kultuuri, sealhulgas olme- ja käitumiskultuuri pidevat kasvu, seda parem kogu ühiskonnale. Kui kõneleme meie elulaadist, siis mõtleme ka eeskujulikkuse avalikkuse korda, laitmatus teenindamist, ratsionaalset tootmist, karskust, vaba aja kõlbelisest ja esteetilisest seisukohast täiskasvatulikkude kasutamist.

Kui me omal ajal koolis arutasime õpilastega Nõukogude kodaniku õigusi, vabadusi ja kohustusi, asetasime küsimuse nii, et õpilased tohivad teisi kriitikajärgi ja elus esinevate vajakajäämistele ühe kaebust tõsta alles siis, kui nad ise on oma õiguste ja vabaduste kasutamise kooskõlla viinud neile pandud kohustuste täitmisele. Sest kas pole ikkagi nõnda, et siin-seal esinevates puudustes ja ebakohatustes oleme kõigepealt süüdi meie ise, kes me – olgemausad! – ikka ja jälle jätame kuskil midagi tegema või teeme viletsamalt, kui suudaksime. Meie ühistundus õpilastele puuduste mahavaimistamise ega ühe lakeerimist, vaid propageerimise aktiivset eluhoiakut, eeskujuliku käitumist ja võimetkohast õppimist kui ainuõiget teed enesekasvatamisel, täiskasvatulikkuse eluks valmistumisel.

Juba kodus peab tulevase põlvkonnale selgeks saama, et nagu õppimise ne on tähtsam õpetamisest, nii on ka enesekasvatamine tähtsam kasvatamisest. Targad vanemad leiavad tänapäevalgi aega videvikutunni mahutamiseks suurte ruttude vahele. Nimetagem seda ajalõku, millal kogu pere koos, kutsu naise või mingi uue nimega olgu selle perekonsooleku tees tunde või pool, aga olemata peab! Sest kui ei ole aega, millal lapsed koos vanematega, millal kõik kodakondsed üheskoos päevasündmusi arutavad, oma muredest ja rõõmudest räägivad – kus õpivad siis lapsed kuulama, mõtlema ja kõnelema? Perekonnaringis koos istudes tuleb jutuks lähem ja kaugem maailm, siirsaadakse teada mõndagi huvitavat oma suguvõsa minevikust, kuulatakse eelmiste põlvkondades silmapaistvate meestest ja naistest, selgub miks kodus teatud tavadeid nii hardselt kiinni peetakse, millised negatiivsed nähtused hukkamõistust leiavad. Videvikutunni perekonnastvõetluse võib sündida ja kasvama hakata isiksuse, kodaniku kujunemise aspektist väga hinnaline ja vajalik oma perekonnatunne, siin võib alguse saada oma nime silgupidamine. Lastes tärkab soov hinnata ennast oma käitumist eelkättu, oma kaasaegsete taustal, võib alguse saada enesanalüüs ja tahtmine muuta ennast paremaks; perekonnas seelise sügusõnna – hubaselt koosviibimisel hakkab lapses idanema empaatiavõime.

Ma nimetaksin empaatiavõimet, oskust projitseerida ennast teise inimesse, näha maailma ja inimesi teise inimese pilgu läbi, võimet kanda oma elamusi, tundmusi, meeleolusid teistele, mõista teiste käitumist, teiseks peamiseks defitsiidiks inimeste praegustes suhetes. Isegi täiskasvanu paraku ka mõni õpetaja, paljudel lastepäevanemast rääkimata, unustavad või ei tea tõe, et inimhinge saab sisendada ainult avatud suksed, suure delikaatsuse ja ettevaatlikkusega liitudes, mitte aeg-õlg ees jõuga sisse mürdes. Minu tähelepanekute järgi ei

«RÄÄGIME VEEL...»

**SUUR
KLASSI-
TUBA**

